

Eystein Opdøl

Trondheim, 05.05.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/11464

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Ålvundfjord, Sunndal kommune

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår direktoratet søknad fra Eystein Opdøl om skadefellingstillatelse av gaupe i Ålvundfjorden i Sunndal kommune. Skadeomfanget er begrenset og forebyggende tiltak anses som mulig for å forebygge tap.

Det vises til e-post datert 1. mai 2017 fra Eystein Opdøl og søknad om skadefelling av gaupe i Ålvundfjord, Sunndal kommune. Det vises også til telefonsamtale den 2. mai 2017 hvor søker fikk avslag på søknaden.

Søknadens innhold

Søker viser til ett fjorårslam tatt av gaupe søndag 30. april 2017 hos Inga Kindsbekken i Ålvundfjorden. Tapet er dokumentert av rovviltkontakten samme kveld. Gaupa er videre observert på kadaveret mandag 1. mai 2017 og er ifølge søker lite sky. Eier har flytta fjorårslamma fra skadeområdet til gardstunet. Det er ifølge søker stort skadepotensial da dyra må flyttes tilbake til skadeområdet og lam skal ut av fjøset.

Direktoratets vurdering

Lovgrunnlaget:

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på

lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 6.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Vedtaket gjelder søknad om felling av gaupe og det er derfor ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 anses derfor ikke relevant å vurdere nærmere i denne saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der følgende fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

«Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)»

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)»

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

«I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. (...)»

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.»

Rovviltforskriften § 13 (direktoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

«Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for

bestandens overlevelse. Dessuten er det er vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)»

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Det vises også til forvaltningsplan for region 6 utarbeidet av Rovviltnemnda for region 6, og til en differensiert forvaltning med områder viktige for oppnå bestandsmålet og prioriterte beiteområder.

Om bestandssituasjonen for gaupe i region 6:

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogrammet for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

For gaupe er det fastsatt et nasjonalt bestandsmål på 65 årlige ynglinger. I region 6 er det fastsatt et mål på 12 årlige ynglinger hvorav det er mål om to ynglinger innenfor yngleområder i deler av Møre og Romsdal, dvs i kommunene Gamle Aure, Halså, Tingvoll, Rindal, Surnadal og den delen av Sunndal kommune som ligger nord for elva Driva. I 2016 ble det registrert 14,5 yndlinger i regionen og det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen ble følgelig nådd. I Møre og Romsdal ble det registrert tre ynglinger i 2016.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er kjent at gaupe kan bli smittet med skabb. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Fra og med 1 april 2016 til d.d har det vært en avgang på 38 gauper i region 6. Av disse er det felt ni gauper i Møre og Romsdal fylke, hovedsakelig gjennom kvotejakt.

Direktoratet legger til grunn at den regionale rovviltnemnda for forvaltningsregion 6 med sin geografiske differensiering har ivarett de hensyn som er nedfelt naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at avgrensingen av områder der rovvilt kan forekomme er foretatt ut fra en samlet vurdering, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Vurdering av søknaden:

Søknaden fra Eystein Opdøl gjelder felling av gaupe for å forhindre skade på sau inneværende beitesesong. Rovviltartene bjørn, jerv, ulv, gaupe og kongeørn er fredet etter Lov 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Samtidig er det slik at fredet rovvilt volder skade på husdyr- og tamrein. For blant annet å forhindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i

naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf. rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13. Det aktuelle området hvor skaden forårsaket av gaupe på fjorårslammet har skjedd er innenfor forvaltningsområdet for gaupe for region 6. I henhold til forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 heter det at i områder med mål om yngling av gaupe (altså innenfor forvaltningsområdet) skal det satses på effektive tapsforebyggende tiltak. Terskelen for å iverksette skadefelling innenfor forvaltningsområdet er høyere enn i områder som er prioritert til beitedyr.

Når direktoratet har vurdert søknaden om skadefelling er det basert på vurderinger av skadeomfanget, skadepotensialet, muligheter for forebyggende tiltak, uttak av gaupe i regionen og fylket siste år og føringene i forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Direktoratet anser skadeomfanget som begrenset, og at bruker har mulighet til å gjennomføre forebyggende tiltak for å forhindre videre skader.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår direktoratet søknad om skadefellingstillatelse av gaupe i Ålvundfjorden i Sunndal kommune.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker fra mottagelse av underretning, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet for forberedende klagebehandling, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal Postboks 2520 6404 Molde